

КОНТРАКТ ТВІННІНГ

**Розробка нових статистичних методологій і показників в окремих сферах
статистики згідно зі статистичними стандартами ЄС**

Україна



ЗВІТ ПРО ЗДІЙСНЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ВІЗИТУ

щодо

*гармонізованого індексу споживчих цін та
індексу цін на ринку житла*

Компонент 4, захід 4.1.3

Учасники навчального візиту:

Калабуха О.С., директор департаменту статистики цін
Кузьміна Л.А., заступник директора департаменту-начальник відділу статистики цін
будівництва, транспорту, зв'язку та житла
Профацька Н.В., начальник відділу статистики споживчих цін
Ілінська Т.В., начальник відділу статистики цін виробників промислової продукції
Руденко Л.К., головний спеціаліст-економіст відділу статистики цін будівництва, транспорту,
зв'язку та житла

13-15 листопада 2012 року

Версія: проект



Київ - 2012

Прізвище, ім'я автора, поштова та електронна адреса

Ольга Калабуха
ДССУ
3, вул. Шота Руставелі,
Київ, 01601
Україна
Тел: (044)2843132
Ел. адреса: O.Kalabukha@ukrstat.gov.ua

Лариса Кузьміна
ДССУ
3, вул. Шота Руставелі,
Київ, 01601
Україна
Тел: (044)2872105
Ел. адреса: L.Kuzmina@ukrstat.gov.ua

Надія Профацька
ДССУ
3, вул. Шота Руставелі,
Київ, 01601
Україна
Тел: (044)2353011
Ел. адреса: N.Profatska@ukrstat.gov.ua

Тетяна Ілінська
ДССУ
3, вул. Шота Руставелі,
Київ, 01601
Україна
Тел: (044)2349548
Ел. адреса: ciny_vir@ukrstat.gov.ua

Людмила Руденко
ДССУ
3, вул. Шота Руставелі,
Київ, 01601
Україна
Тел: (044)2872105
Ел. адреса: L.Kuzmina@ukrstat.gov.ua

Зміст

1. Загальна частина.....	4
2. Оцінка та результати.....	4
3. Висновки та рекомендації.....	6
Додаток 1 Технічне завдання.....	7
Додаток 2 Програма навчального візиту.....	9
Додаток 3 Особи, з якими були проведені зустрічі.....	11

Перелік скорочень

ТЗ Технічне завдання

ДССУ Державна служба статистики України

ССС Статистична служба Словацької Республіки

1. Загальна частина

Цей звіт про здійснення навчального візиту було складено в рамках Проекту Твіннінг «Розробка нових статистичних методологій і показників в окремих сферах статистики згідно зі статистичними стандартами ЄС». Це був третій захід Компоненту 4 Проекту щодо гармонізованого індексу споживчих цін та індексу цін на ринку житла (Додаток 1 – ТЗ місії).

Метою цього візиту було вивчення досвіду та практики розрахунків гармонізованого індексу споживчих цін у країнах ЄС, у тому числі програмного забезпечення, яке використовується на всіх рівнях побудови гармонізованого індексу споживчих цін, порядку відображення в індексі цін за тарифами, знижок, сезонних товарів, індексів цін на житло, яке займають власники, формування вагової структури, поправки на зміни якості товару, контролю якості цінової інформації. Ознайомлення з методологією та концептуальною системою розрахунку індексів цін на ринку житла в частині європейського досвіду ведення загального реєстру підприємств, які здійснюють угоди з нерухомістю, методами формування вибіркової сукупності підприємств та репрезентативних об'єктів, техніки збору цін на ринку житла, джерел даних, методів формування вагових коефіцієнтів, розрахунків середніх цін та процедур коригування змін якості житла.

Представники ДССУ висловлюють щире вдячність всім представникам ССС та регіонального підрозділу м. Тренчина, з якими відбувалися зустрічі та які здійснили презентації відповідно до програми навчального візиту (Додаток 2), за корисну інформацію, яка була отримана під час візиту до ССС.

2. Оцінка та результати

На початку візиту начальник департаменту статистики цін пан Адамець ознайомив із організаційною структурою ССС. Департамент статистики цін складається із трьох підрозділів: статистики споживчих цін, статистики цін виробників, програми міжнародних зіставлень. Спеціалісти департаменту здійснюють розрахунки гармонізованого індексу споживчих цін, базового індексу споживчих цін, індексу чистої інфляції, гармонізованого індексу споживчих цін з постійними податками, індексів цін на житло, яке займають власники та інші. Розрахунки національного індексу споживчих цін здійснюють фахівці регіонального підрозділу, який знаходиться у м. Тренчині.

Основна увага у ході візиту була приділена практиці розрахунків гармонізованого індексу споживчих цін у країнах Європейського союзу. Були представлені тематичні презентації щодо гармонізованого індексу споживчих цін, зокрема, охоплення товарів (послуг), географічне охоплення та охоплення населення; представлення секторів охорони здоров'я, освіти, соціального захисту, фінансових послуг та страхування, який розраховується ССС. Також була зосереджена увага на питаннях включення до розрахунку гармонізованого індексу споживчих цін нових важливих товарів (послуг) та формування вагової структури.

Відбувся обмін досвідом між фахівцями ДССУ та ССС щодо методів, які застосовуються при відборі підприємств торгівлі (сфери послуг) та територій для розрахунків індексу споживчих цін та гармонізованого індексу споживчих цін.

Детально було розглянуто програмне забезпечення, яке використовується на всіх рівнях побудови гармонізованого індексу споживчих цін у ССС. Були представлені

спільні презентації представників регіонального офісу в Тренчині та представників департаменту статистики цін центрального офісу ССС. Відбулася презентація основних етапів розрахунків індексу споживчих цін та гармонізованого індексу споживчих цін:

- реєстрація цін, а також контроль та перевірка (презентація включала основні етапи реєстрації цін у 38 районах, контроль та перевірка цін у 8 регіонах та на центральному рівні Словацької Республіки, способи збору цін на центральному рівні, у т.ч. на товари, придбані через мережу Інтернет).

- розрахунки індексів цін (презентація включала всі рівні побудови індексів цін - попередні індекси; індекси, які були розраховані після коригування помилок; поправок на якість та імпутації відсутніх цін на товари поза межами сезону; складання звітів на різних рівнях побудови індексу споживчих цін та гармонізованого індексу споживчих цін).

Крім того, було розглянуто питання щодо публікації гармонізованого індексу споживчих цін.

Ще однією темою навчального візиту було ознайомлення з методологією та концептуальною системою для розрахунків індексів цін на ринку житла. Індекси цін на житлову нерухомість розраховуються з 2005 року.

Фахівці ДССУ були ознайомлені з європейським досвідом ведення загального реєстру підприємств, які здійснюють угоди, пов'язані з купівлею та продажем житлової нерухомості, методами формування вибіркової сукупності підприємств та репрезентативних об'єктів. На даний час ціни на житлову нерухомість одержують від Національної асоціації ріелторів за такими модулями:

- 001 – вторинний ринок – ціна за квартиру;
- 002 – первинний ринок – ціна нової квартири (за 1 м² загальної площі квартири);
- 003 – ціна нового будинку (односімейного);
- 004 – ціна будинку на вторинному ринку;
- 005 – ціна земельної ділянки для будівництва односімейного будинку.

У рамках модуля 001 для проведення спостереження за змінами цін на вторинному ринку житла були відібрані такі квартири:

1. Однокімнатні квартири (1 спальня) загальною площею 38-42 м²;
2. Двокімнатна квартира (2 спальні) – загальною площею 52-58 та 60-66 м²;
3. Трикімнатна квартира (3 спальні) – загальною площею 64-70 та 72-80 м²;
4. Чотирикімнатна квартира (4 спальні) – загальною площею 76-82 та 86-96 м².

У рамках модуля 002 репрезентативними були відібрані нові квартири для розрахунку індексів цін на первинному ринку житла: однокімнатні (1 спальня); двокімнатні (2 спальні); трикімнатні (3 спальні); чотирикімнатні квартири (4 спальні).

Всі квартири модулів 001 та 002 відстежуються за місцезнаходженням: центр та райони віддалені від центру, які підлягають спостереженню, в рамках модуля 001 відстежуються квартири, у яких не було виконано капітального ремонту (реконструкції) та квартири після реконструкції.

У рамках модуля 003–004 для розрахунків індексів цін відібрані нові односімейні будинки, у яких є 3, 4 та 5 кімнат (спалень) та будинки для однієї сім'ї на вторинному ринку з такою ж кількістю кімнат. Для зазначених модулів характерне місцезнаходження будинків – у місті та в передмісті (до 20 км) з 4 акрами землі.

У модулі 005 обстеженню підлягають ділянки землі для забудови за такими критеріями – доступність підключення до комунікацій та неможливість підключення до комунікацій в рамках цих типів розташування ділянок – у місті та у передмісті (до 20 км).

Індекси цін розраховуються за кожним модулем окремо та агрегуються до індексів цін за регіонами та по країні в цілому. Публікація даних щодо індексів цін на нерухомість здійснюється щоквартально у бюлетені ССС у розрізі областей Словацької Республіки та у цілому по країні.

Вагові коефіцієнти для розрахунків індексів цін на житлову нерухомість формується за даними витрат домогосподарств на купівлю житлової нерухомості та ділянок землі для забудови на первинному та вторинному ринку житла. Коригування вагових коефіцієнтів здійснюється щорічно.

На презентації методології розрахунків середніх цін та індексів цін на нерухомість докладно було висвітлено питання щодо здійснення імпутації первинних даних за кожним модулем та окремим регіоном країни.

Корисною та пізнавальною була презентація щодо різних видів індексів цін на житло, яке займають власники, майбутні плани щодо побудови індексу цін житла як складової гармонізованого індексу споживчих цін. На завершення було презентовано проект регламенту про житло, яке займають власники, який розроблено Євростатом разом з експертами національних статистичних служб. Він визначає для всіх країн Європейського союзу стандарти розрахунків індексів цін на житло, яке займають власники у складі гармонізованого індексу споживчих цін. За цим регламентом враховуються не тільки індекси цін на житло, яке займають власники, а і послуги, які оплачують власники житла: капітальний ремонт, страхування житла.

3. Висновки та рекомендації

За програмою навчального візиту фахівцями ССС було представлено детальні та вичерпні презентації. У результаті навчального візиту делегація ДССУ вивчила досвід та практичні підходи щодо основних етапів розрахунків гармонізованого індексу споживчих цін в країнах Європейського союзу, вдосконалили знання і практичні навички щодо спостережень за змінами цін на первинному та вторинному ринку житла і складання індексів цін на ринку житлової нерухомості.

Учасники навчального візиту детально ознайомилися із діючою у ССС системою роботи з користувачами статистичної інформації, засобами розповсюдження даних, завданнями і функціями національного та регіональних офісів.

При підведенні підсумків навчального візиту представники ССС надали рекомендації щодо доцільності вивчення досвіду статистичних служб країн Європейського союзу з питань розвитку та вдосконалення галузі статистики цін, її адаптації до національних особливостей. Зокрема досить корисним може бути подальше вивчення досвіду ССС в питаннях формування, аналізу та поширення даних на місцевому рівні, форм та методів роботи з користувачами, а також розроблення нових критеріїв відбору товарів-представників для проведення спостереження за змінами цін житлової нерухомості на первинному та вторинному ринку житла.

Додаток 1. Технічне завдання

Основна інформація

Статистика Данії, у партнерстві зі Статистикою Фінляндії, Статистикою Литви, Центральним статистичним бюро Латвії, Статистичним офісом Словачької Республіки, Статистичним офісом Іспанії та Статистикою Швеції, реалізовує в Україні проект ЄС Твіннінг "Розробка нових статистичних методологій та показників в окремих галузях статистики відповідно до статистичних стандартів ЄС". Бенефіціаром виступає Державна служба статистики України (Держстат України).

Цей захід реалізовується в рамках компоненту 4: Індекси цін.

Метою цього компоненту є вивчення досвіду та практики розрахунків гармонізованого індексу споживчих цін (ГІСЦ) у країнах ЄС, у тому числі програмного забезпечення, яке використовується на всіх рівнях побудови ГІСЦ, порядку відображення в індексі цін за тарифами, знижок, сезонних товарів, індексів цін на житло, яке займають власники, формування вагової структури, поправки на зміни якості товару, контролю якості цінової інформації. Ознайомлення з методологією та концептуальною системою поглядів для розрахунку індексів цін на ринку житла в частині європейського досвіду ведення загального реєстру підприємств, які здійснюють угоди з нерухомістю, методами формування вибіркової сукупності підприємств та репрезентативних об'єктів, техніки збору цін на ринку житла, джерел даних, методів формування бази зважування, розрахунків середніх цін та процедур коригування змін якості житла.

Цей захід сприятиме досягненню зазначеної вище мети і контрольних показників, вказаних у контракті, зокрема:

- вдосконаленню знань і практичних навичок фахівців Держстату щодо стандартів розрахунку ГІСЦ та індексу цін на ринку житла;
- розробленню підходів щодо розрахунку ГІСЦ для сезонних товарів, врахування знижок, коригування на якість товарів (послуг);
- вдосконаленню методологічних положень щодо організації статистичного спостереження за змінами цін на ринку житла на основі одержаних знань за результатами навчального візиту з урахуванням національних особливостей.

Мета навчального візиту

Першочерговою метою навчального візиту до Статистичного офісу Словачької Республіки є вивчення:

- охоплення товарів (послуг), географічне охоплення та охоплення населення;
- включення до розрахунку ГІСЦ нових важливих товарів (послуг);
- формування вагової структури;
- представлення секторів охорони здоров'я, освіти, соціального захисту, послуг страхування та фінансових в індексі продукції;
- методів коригування змін якості товарів (послуг);
- індексів цін на житло, яке займають власники;
- наявних джерел даних, що потрібні для проведення статистичного спостереження за змінами цін ринку житла;
- діючої методології щодо змін цін на ринку житла;
- розрахунків індексів цін;
- способів поширення інформації для користувачів.

Очікувані результати

Навчальний візит сприятиме вдосконаленню знань і практичних навичок фахівців Держстату щодо гармонізації методології розрахунків ГІСЦ та індексів цін на ринку житла.

Заходи

Орієнтовний графік навчального візиту такий:

Дата: 13.11.2012

Дата: 15.11.2012

Консультант та партнер

Навчальний візит реалізовуватиметься спільно з фахівцями Статистичного офісу Словачької Республіки.

Від Держстату України будуть присутні:

Калабуха О.С., директор департаменту статистики цін Держстату України;
Кузьміна Л.А., заступник директора департаменту-начальник відділу статистики цін будівництва, транспорту, зв'язку та житла;
Профацька Н.В., начальник відділу статистики споживчих цін департаменту статистики цін;
Лінська Т.В., начальник відділу статистики цін виробників промислової продукції департаменту статистики цін;
Руденко Л.К., головний спеціаліст-економіст відділу статистики цін будівництва, транспорту, зв'язку та житла департаменту статистики цін.

Час

Навчальний візит здійснюватиметься протягом 13-15 листопада у Словачькій Республіці.

Звіт

Підсумковий звіт за результатами навчального візиту має бути наданий не пізніше двох тижнів після завершення візиту до Статистичного офісу Словачької Республіки.

Додаток 2. Програма навчального візиту

**Компонент 4 – Завдання 4.1 «Гармонізований індекс споживчих цін» –
Завдання 4.1.3: Навчальний візит щодо ГІСЦ та індексу цін на ринку житла до
Статистичної служби Словацької Республіки.**

Навчальний візит проходитиме у приміщенні Статистичної служби Словацької Республіки (SO SR), Mileticova 3, 824 67 Bratislava, Slovak Republic

	Перша половина дня	Друга половина дня
Понеділок 12/11/2012	14:30 Прибуття до Відня (OS662) Номер резервування в Готелі Appollo: REF: CZEirinabern-2059217	
Вівторок 13/11/2012	09:00 Прибуття до ССС <u>Зустрічаюча особа:</u> п. Стефан Адамец – начальник департаменту статистики цін Протягом першого дня навчального візиту будуть представлені тематичні презентації, а також відбудеться обмін досвідом щодо ІСЦ/ГІСЦ: 09:30-13:00, 14:30-17:00 - охоплення товарів (послуг), географічне охоплення та охоплення населення; - представлення секторів охорони здоров'я, освіти, соціального захисту, послуг страхування та фінансових в індексі; - формування вагової структури ІСЦ/ГІСЦ; - порівняння методів/процедур, які застосовуються ДССУ та ССС у наступних сферах: а) принцип вибору територій (регіональна вибірка) б) принцип вибору точок продажу (вибірка по точкам продажу)	

Середа 14/11/2012	Протягом другого дня навчального візиту будуть представлені спільні презентації представників регіонального офісу в Тренчині та представників департаменту статистики цін центрального офісу ССС. 09:00- 13.00, 14:30-17:00 Обговорення основних етапів розрахунку ІСЦ/ГІСЦ: - реєстрація цін, іншої пов'язаної з цим інформації, а також її контроль/перевірка – включатиме представлення презентації щодо реєстрації цін та іншої пов'язаної з цим інформації (38 рівнів регіонального забору цін), контроль/перевірка цін у 8 регіонів Словаччини (регіональний рівень) та контроль/перевірка цін на центральному рівні, способи збору цін на центральному рівні та товарів, придбаних через мережу Інтернет. - складання індексів – включає всі рівні складання індексів – попередні індекси; індекси, які були вираховані після коригування помилок; індекси, вираховані після покращення якості та після імпутації сезонних цін на товари поза межами сезону; складання звітів на різних рівнях складання ІСЦ/ГІСЦ
Четвер 15/11/2012	Основною темою третього дня навчального візиту буде надання інформації щодо поточного стану речей стосовно ІСЦ/ГІСЦ житла, яке займають власники 09.00 – 13.00, 14:30-17:00 Обробка індексу житла, яке займають власники (ООН) – поточний стан речей – запропонований регламент про ООН, який буде прийнято в близькому майбутньому – наявні джерела даних та складання різних видів індексів ООН, майбутні плани щодо складання індексів ООН у межах ГІСЦ. Підведення підсумків навчального візиту.
П'ятниця 16/11/2012	17:50 Відправлення з Відня (PS848) Узгоджено трансфер до аеропорту

Додаток 3. Особи, з якими були проведені зустрічі

Статистична служба Словацької Республіки (ССС):

п. Стефан Адамец – начальник департаменту статистики цін

п. Мілан Валент – начальник відділу статистики споживчих цін Тренчина; експерти ІСЦ/ГІСЦ: п. Катаріна Коленікова, п. Віера Дусакова, п. Івера Сасікова, п. Івана Досталова, п. Ольга Коссейова, а також представники регіонального підрозділу (Тренчина).